

(ร่าง)

คู่มือ

สำหรับผู้ข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการ

ด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

คำชี้แจง

ด้วยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ได้มีมติเห็นชอบประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้คณาจารย์สามารถเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการเฉพาะด้านได้ ทั้งนี้ ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมเป็นผลงานทางวิชาการประเภทหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการให้กับคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทในการนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปพัฒนาท้องถิ่นและสังคม อันเป็นการช่วยสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในท้องถิ่นและพื้นที่ของประเทศได้

คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมจึงได้จัดทำคู่มือนี้ขึ้นสำหรับผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับคำนิยาม ลักษณะของผลงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม การขอตำแหน่งทางวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม การเตรียมเอกสารและการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการฯ หวังว่าเอกสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการทุกท่าน

อ.ก.พ.อ.วิชาการฯ ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

มิถุนายน 2565

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์	4
ส่วนที่ 1 นิยามและผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	5
1.1 นิยามผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	5
1.2 รูปแบบผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	5
1.3 การออกแบบการดำเนินงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	6
1.4 คุณค่าและเป้าหมายของผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	7
ส่วนที่ 2 การขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	8
2.1 จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ	8
2.2 ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง	9
2.3 ขั้นตอนการยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ	9
2.4 ลักษณะคุณภาพผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	10
2.5 สารสำคัญการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	11
ส่วนที่ 3 การเตรียมเอกสารและการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	14
3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	14
3.2 การเตรียมเอกสารผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	16
3.3 การเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	26
บรรณานุกรม	28
ภาคผนวก	29
แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม	
หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์จากหน่วยงานภายนอก	

วัตถุประสงค์

คู่มือฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นสำหรับผู้ที่ต้องการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ได้ศึกษาเพื่อเตรียมตัวในการยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม เนื้อหาในคู่มือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นิยามและผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ประกอบด้วยเนื้อหา นิยามของผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ตามประกาศ ก.พ.อ. รูปแบบผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม การออกแบบผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม คุณค่าและเป้าหมายของการทำผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ในด้านต่างๆ

ส่วนที่ 2 การขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม มีเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ขั้นตอนในการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ลักษณะคุณภาพผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และสาระสำคัญการขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ส่วนที่ 3 การเตรียมเอกสารและการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม มีเนื้อหาอธิบายถึงกระบวนการเตรียมเอกสารผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ซึ่งมีขั้นตอนการทำงาน 7 องค์ประกอบ และการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ส่วนที่ 1 นิยามและผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

1.1 นิยามผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม (Academic Services to Local Community and Society) คือ ผลงานที่เกิดจากการดำเนินงานที่เป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่าย ภายในและภายนอกชุมชน ไปใช้ในบริบทเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและสังคมในมิติต่าง ๆ โดยใช้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา และปรากฏผลที่สามารถประเมินได้เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ต่อสาธารณะ เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับ ชุมชน วิถีชีวิต การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือเป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตรหรือทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอื่นที่สามารถแสดงได้เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคมอย่างชัดเจน หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในความตระหนักและการรับรู้ในปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน ทั้งนี้ ไม่นับรวมงานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ

1.2 รูปแบบเอกสารผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

จัดทำเป็นเอกสารและมีคำอธิบายหรือคำชี้แจงที่ชัดเจน รายละเอียดเนื้อหาของเอกสาร แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบอย่างน้อยประกอบด้วย

- 1.2.1 การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย
- 1.2.2 สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 1.2.3 กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- 1.2.4 ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 1.2.5 การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
- 1.2.6 การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความรู้หรือความเชี่ยวชาญจากสาขาของผู้ยื่นขอ
- 1.2.7 แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

การจัดทำเอกสารผลงานต้องสามารถแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมและการยอมรับของกลุ่มเป้าหมายหรือท้องถิ่น นอกจากเอกสารแสดงผลงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจแสดงหลักฐานเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับผลงาน เช่น รูปภาพ หรือการบันทึกเป็นวิดิทัศน์ ภาพยนตร์ แถบเสียง

การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาในพื้นที่ที่มีการบูรณาการศาสตร์หลายสาขา สามารถข้อกำหนด ตำแหน่งทางวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ได้จากผลความสำเร็จของทุกสาขา โดยผู้ข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในการใช้ศาสตร์นั้นๆ เพื่อร่วมพัฒนาหรือแก้ปัญหานั้นๆ ทำให้พื้นที่นั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน

1.3 การออกแบบการดำเนินงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ผู้ข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการสามารถออกแบบการดำเนินงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังนี้

1.3.1 การใช้ความรู้ทางวิชาการเข้าไปแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและสังคม

1.3.2 การปฏิบัติการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม (Participatory Process) ในลักษณะที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันและมีลักษณะการถ่ายทอดสองทางคือ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชน

1.3.3 การเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะในรูปของการใช้สื่อรูปแบบต่างๆ หรือ เข้าร่วมนำเสนอผลงานในเวทีสาธารณะ เป็นต้น

1.3.4 การคืนชุดความรู้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการไปทำงานในชุมชนและค้นพบความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ของชุมชน โดยอาจจัดในรูปของเวทีชุมชนเพื่อคืนข้อมูลหรือชุดความรู้เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้ และตระหนักในคุณค่าของข้อมูลหรือความรู้ที่ค้นพบ ทำให้ชุมชนเกิดจิตสำนึก และธำรงรักษาไว้เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อไป

1.3.5 การบูรณาการกับการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำนักศึกษาเข้าไปทำกิจกรรมในพื้นที่เพื่อทำให้เกิดจิตสาธารณะและจิตสำนึกที่จะต้องการพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

1.3.6 การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยชุมชนเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมโดยนักวิชาการมีบทบาทในการหนุนเสริม

1.3.7 การช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้กับชุมชน

1.3.8 การเป็นแหล่งข้อมูลและความรู้ ในรูปของการเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนหรือภาคเอกชนได้เข้ามารับความรู้เพื่อนำไปพัฒนา

1.3.9 การเป็นแหล่งให้คำปรึกษาสำหรับชุมชนหรือภาคเอกชนในการแก้โจทย์หรือปัญหา

1.3.10 การนำต้นแบบผลงานที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่หรือชุมชนหนึ่งไปขยายผลโดยปรับใช้กับพื้นที่อื่นๆ ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ

1.3.11 บทบาทการเป็นผู้ชี้แนะ (Coach) หรือพี่เลี้ยงให้กับชุมชนที่ต้องการพัฒนา การทำงาน ในลักษณะนี้จะต้องให้ชุมชนลงมือทำด้วยตนเอง นักวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ปรึกษาปรึกษาช่วยเหลือ จนชุมชนมีความเข้มแข็งมากพอที่จะจัดการตนเองได้ บทบาทการเป็นผู้ชี้แนะหรือ พี่เลี้ยงเป็นบทบาทที่สร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้แต่ต้องมีการดำเนินการที่อาศัยระยะเวลาที่มากพอ

1.3.12 การเปลี่ยนแปลงภายในสถาบันการศึกษาเพื่อตอบสนองกับการทำงานรับใช้ท้องถิ่น และสังคม เช่น การสร้างหลักสูตรใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน การจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ปรับให้มีรายวิชาที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการ สามารถออกแบบการดำเนินงานทางวิชาการ ด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ในลักษณะอื่นๆ ที่แสดงออกถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของตนเองซึ่งอาจ จำเป็นต้องอาศัยการประยุกต์เทคนิควิธีการวิจัยเชิงซ้อนอย่างหลากหลายวิธีการ (Multi-disciplinary research methodology) มาใช้ใน 7 ขั้นตอนของกระบวนการ

1.4 คุณค่าและเป้าหมายของผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

คุณค่าและเป้าหมายของผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม สถาบันอุดมศึกษา และนักวิชาการผู้สร้างผลงาน ทำให้ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เกิดการยกระดับการพัฒนาขึ้น ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน เช่น การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ นโยบายและการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ยังทำให้สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามพันธกิจของตน และพัฒนา สมรรถนะ กับกระบวนการทัศน์ของบุคลากรในการทำงานเพื่อท้องถิ่นและสังคมได้บริบูรณ์ขึ้น ก่อให้เกิดคุณค่า ในการเป็นสถาบันอุดมศึกษา และนักวิชาการยังมีโอกาสเป็นผู้สร้างผลงานด้วยศักยภาพตนเองและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ก่อเกิดความภาคภูมิใจ และกำลังใจ อย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 2 การข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

2.1 จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

ผู้ข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ต้องคำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ดังนี้

2.1.1 ต้องมีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนเอง ไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น ไม่สร้างข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันไม่มีอยู่จริง (fabrication) ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือข้อเท็จจริง (falsification) ไม่นำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับ ในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ รวมถึงไม่คัดลอกข้อความใด ๆ จากผลงานเดิมของตน โดยไม่อ้างอิงผลงานเดิมตามหลักวิชาการ

2.1.2 ต้องอ้างอิงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลหรือนำมาใช้ในผลงานทางวิชาการของตนเอง เพื่อแสดงหลักฐานของการค้นคว้า

2.1.3 ต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น หรือสิทธิมนุษยชน

2.1.4 ผลงานทางวิชาการต้องได้มาจากการศึกษาโดยใช้หลักวิชาการเป็นเกณฑ์ ปราศจากอคติ และเสนอผลงานตามความเป็นจริง ไม่จงใจเบี่ยงเบนผลการศึกษาหรือวิจัย โดยหวังผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และเสนอผลงานตามความเป็นจริงไม่ขยายข้อค้นพบโดยปราศจากการตรวจสอบยืนยันในทางวิชาการ

2.1.5 ต้องนำผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

2.1.6 หากผลงานทางวิชาการมีการใช้ข้อมูลจากการทำการวิจัยในคนหรือสัตว์ ผู้ขอจะต้องยื่นหลักฐานแสดงการอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบันที่มีการดำเนินการ

2.2 ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีดังนี้

2.2.1 ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564

2.2.2 ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับคณะกรรมการ พิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ และจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2561

2.2.3 ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง การกำหนดชื่อสาขาวิชาสำหรับการเสนอขอกำหนดตำแหน่ง ทางวิชาการและการเทียบเคียงสาขาวิชาที่เคยกำหนดไปแล้ว พ.ศ. 2562

2.2.4 ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วย มาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ พ.ศ. 2565

2.2.5 ระเบียบคณะกรรมการการอุดมศึกษา ว่าด้วย การกำหนดชื่อสาขาวิชาสำหรับการ เสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและการเทียบเคียงสาขาวิชาที่เคยกำหนดไปแล้ว พ.ศ. 2562

2.3 ขั้นตอนการยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (อาจปรับเปลี่ยนตามประกาศ)

ขั้นตอนการยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบด้วยดังนี้

2.3.1 ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการ ส่งผลงานและเอกสารผ่านต้นสังกัด ประกอบด้วย

- 1) แบบคำขอรับการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (ก.พ.อ. 06)
- 2) ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และหลักฐานการรับรองการใช้ประโยชน์ต่อท้องถิ่น

และสังคม

2.3.2 ส่วนงานต้นสังกัดรับเรื่องและกลั่นกรองเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่ง ทางวิชาการ (ก.พ.ว.) ของสถาบันอุดมศึกษา

2.3.3 ก.พ.ว. ทาบถามและแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสมสำหรับการ ประเมินผลทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

2.3.4 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการ และส่งผลการประเมินกลับไปยัง ก.พ.ว.

2.3.5 ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสรุปผลการประเมินผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ ในกรณีที่ผลการประเมินไม่เป็นเอกฉันท์ แต่หากผลการประเมิน เป็นเอกฉันท์ให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด

2.3.6 ก.พ.ว. เสนอผลการประเมินผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาการ ต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ/ไม่อนุมัติ

2.3.7 กรณีสภาสถาบันอุดมศึกษามีมติอนุมัติ อธิการบดีออกคำสั่งแต่งตั้งและแจ้ง ก.พ.อ. ทราบภายในสามสัปดาห์

2.4 ลักษณะคุณภาพผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

คุณภาพผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละระดับมีลักษณะคุณภาพ ดังนี้

ระดับ B ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น

ระดับ A ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น และคุณภาพผลงานที่ยื่นขอจะต้องสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้กับท้องถิ่น หรือสังคมอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หรือถูกนำไปใช้เป็นนโยบายในระดับจังหวัด หรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

ระดับ A+ ลักษณะของผลงานต้องแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในสาขาของผู้ยื่นขอ มีการแสดงกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการที่มาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย มีการแสดงการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมนั้น และคุณภาพผลงานที่ยื่นขอจะต้องสามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้กับท้องถิ่น หรือสังคมอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หรือถูกนำไปใช้เป็นนโยบายในระดับจังหวัด หรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ผลงานต้องส่งผลกระทบต่อสังคม หรือแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือได้รับรางวัลจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมตามนิยามของระดับคุณภาพผลงาน B A และ A+ สามารถสรุปได้ดังตาราง

ระดับคุณภาพผลงาน	เปลี่ยนแปลง/พัฒนาในพื้นที่ระดับชุมชนท้องถิ่น สังคม	สามารถเป็นแบบอย่างให้กับท้องถิ่นหรือสังคมอื่น	เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและนำไปใช้เป็นนโยบายระดับจังหวัดหรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม	สร้างผลกระทบต่อสังคมหรือแวดวงวิชาการกว้างขวางเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ	เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ	ได้รางวัลจากองค์กรในระดับนานาชาติ
B	✓					
A	✓	✓	✓			
A+	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2.5 หลักเกณฑ์การขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานทางวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

2.5.1 การเสนอขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม (โดยวิธีปกติ)

ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประกอบด้วย

ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ B และได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด โดยผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการตามเอกสารแนบท้าย

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ผู้ขออาจเสนอได้ 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ B หรือ

วิธีที่ 2 ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A

ผลงานตามวิธีที่ 1 และ วิธีที่ 2 ต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด โดยผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการตามเอกสารแนบท้าย

ตำแหน่งศาสตราจารย์ ผู้ขออาจเสนอได้ 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A

วิธีที่ 2 ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งมีคุณภาพระดับ A+

ผลงานตามวิธีที่ 1 และ วิธีที่ 2 ต้องได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด โดยผู้ขอต้องเป็นผู้ประพันธ์อันดับแรก (first author) ตามลักษณะการมีส่วนร่วมในผลงานทางวิชาการ ตามเอกสารแนบท้าย

ทั้งนี้ การเสนอผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่มีเนื้อหาสาระและรูปแบบที่เป็นเรื่องเดียวกัน แต่ดำเนินการคนละพื้นที่ หากเป็นการดำเนินการในลักษณะที่ขยายผลเชิงพื้นที่จากพื้นที่เดียว ไปสู่หลายพื้นที่ให้ครอบคลุมกว้างขึ้น โดยมีตัวแปรที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดกลไกใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และมีการพัฒนาต่อยอด ซึ่งต้องไม่ใช่งานเดียวกัน และซ้ำซ้อนกัน ผู้ขออาจสามารถนำมาเสนอขอกำหนด ตำแหน่งทางวิชาการได้ โดยอนุโลม

2.5.2 การเสนอขอกำหนดตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม (โดยวิธีพิเศษ)

ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

ให้เสนอผลงานทางวิชาการและให้ดำเนินการตามวิธีการเช่นเดียวกับการแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์วิธีปกติโดยอนุโลม โดยให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนอย่างน้อย 3 คน พิจารณาผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ การตัดสินใจของที่ประชุม ต้องได้รับคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ ผลงานทางวิชาการต้องมีคุณภาพอยู่ในระดับ B

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์

ให้เสนอผลงานทางวิชาการได้เฉพาะวิธีที่ 1 เท่านั้น และให้ดำเนินการตามวิธีการเช่นเดียวกับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์วิธีปกติโดยอนุโลม โดยให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนอย่างน้อย 3 คน พิจารณาผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ การตัดสินใจของที่ประชุมต้องได้รับคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ ผลงานทางวิชาการต้องมีคุณภาพ อยู่ในระดับ A

ตำแหน่งศาสตราจารย์

ให้เสนอผลงานทางวิชาการได้เฉพาะวิธีที่ 1 เท่านั้น และให้ดำเนินการตามวิธีการเช่นเดียวกับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิธีปกติโดยอนุโลม โดยให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนอย่างน้อย 3 คน พิจารณาผลงานทางวิชาการและจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ การตัดสินใจของที่ประชุมต้องได้รับคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ ผลงานทางวิชาการต้องมีคุณภาพ อยู่ในระดับ A+

2.5.3 กรณีขอยื่นประเมินใหม่

การใช้ผลการพิจารณาผลงานทางวิชาการเดิมที่ผ่านการพิจารณามาแล้ว ในกรณีที่ผลงานทางวิชาการเดิมมีคุณภาพไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด หากพิสูจน์ภายหลังได้ว่า ผลงานดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์ชัด หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน สังคม องค์กรภาครัฐ หรือองค์กรภาคเอกชนอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย ระดับจังหวัด หรือประเทศ ผู้ขอสามารถนำผลงานทางวิชาการนั้นมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการในครั้งใหม่ได้

2.5.4 กรณีขอเสนอผลงานที่ดำเนินงานเป็นหมู่คณะ

กรณีเสนอผลงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ซึ่งมีการดำเนินงานเป็นหมู่คณะ หรือเป็นงานที่มีการบูรณาการหลายสาขาวิชา ผู้ขอต้องแสดงบทบาทในขั้นตอนการทำงานในสาขาวิชาที่เสนอขอ กำหนดตำแหน่ง อย่างน้อย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ก. การวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนเริ่มกิจกรรมรับใช้ท้องถิ่นและสังคม
- ข. การออกแบบหรือพัฒนาชิ้นงานหรือแนวคิดหรือกิจกรรม
- ค. การประเมินผลลัพธ์และสรุปแนวทางในการนำไปขยายผลหรือปรับปรุง

ให้ผู้ขอระบุบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานและความรับผิดชอบในผลงานนั้นของผู้ร่วมโครงการทุกคนและบทบาทหน้าที่หลักของผู้ขอ โดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในแต่ละโครงการลงนามรับรอง หรือมีการแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์

การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิชาการด้วยผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

วิธีการขอตำแหน่ง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์
วิธีปกติ	ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง คุณภาพระดับ B	วิธีที่ 1 ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง คุณภาพระดับ B	วิธีที่ 1 ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง คุณภาพระดับ A
		วิธีที่ 2 ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง คุณภาพระดับ A	วิธีที่ 2 ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง คุณภาพระดับ A+
วิธีพิเศษ	ผลงาน อย่างน้อย 1 เรื่อง คุณภาพระดับ B (คะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์)	ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง คุณภาพระดับ A (คะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์)	ผลงาน อย่างน้อย 2 เรื่อง คุณภาพระดับ A+ (คะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์)

ส่วนที่ 3 การเตรียมเอกสารและการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ขั้นตอนการทำงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมก่อนดำเนินงาน ขั้นตอนระหว่างการทำงาน และขั้นตอนหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนเตรียมก่อนดำเนินงาน

เป็นขั้นตอนการออกแบบการดำเนินงานที่ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการต้องให้ความสำคัญ ผู้ยื่นขอจะต้องศึกษาข้อมูลและเลือกพื้นที่ที่จะไปดำเนินงาน โดยต้องวิเคราะห์ข้อมูล ระบุโจทย์ปัญหาที่ต้องการแก้ไข กำหนดวัตถุประสงค์ ผู้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการออกแบบแนวทางหรือระเบียบวิธีในการดำเนินงาน มีการกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานซึ่งจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนนี้ จะอยู่ในรูปของข้อเสนอโครงการที่ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ซึ่งจะต้องเตรียมการขออนุมัติจากแหล่งทุนหรือต้นสังกัด เพื่อประโยชน์ในการชี้แจงให้แก่พื้นที่ ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

กระบวนการออกแบบวิธีการทำงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมีขั้นตอนดังนี้

ก. ขั้นเตรียมการ

1) กำหนดขอบเขตการทำผลงานวิชาการ

1.1) ประเด็นที่สัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับองค์ความรู้เฉพาะสาขาวิชาของผู้จะทำผลงานวิชาการ

1.2) กำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์การปกครอง หรือพื้นที่ตามหลักวิชาการ เช่น ปริมาณสูง พื้นที่สูง พื้นที่ลุ่มน้ำ หรือพื้นที่เฉพาะ

1.3) กำหนดขอบเขตเนื้อหาการทำงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่จะทำ

1.4) กำหนดขอบเขตของประชากร กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทีมงานของโครงการวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

1.5) กำหนดขอบเขตระยะเวลา

2) การสำรวจเบื้องต้นในระดับพื้นที่ของท้องถิ่นเป็นเป้าหมายเชิงประจักษ์ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ และสร้างความคุ้นเคยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือผู้ที่คาดว่าจะเป็นผู้แทนเครือข่ายชุมชนหรือองค์กรชุมชน ทั้งนี้ควรใช้วิธีการแบบการสำรวจชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal (PRA) และมีเทคนิคการสร้างความรู้เพื่อนำสู่การจัดการด้วยตนเองของชุมชนได้ หรืออาจเรียกวิธีการนี้ว่า Appreciation-Influence-Control (AIC)

ข. ขั้นตอนแบบวิธีการดำเนินงาน

1) ในมิติทางสังคม เสนอแนะให้ประยุกต์วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มาดำเนินการตั้งแต่สำรวจและประเมินความต้องการ (Participatory Needs Assessment) ส่วนในมิติทางศาสตร์สาขาวิชาอื่นคงเป็นไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ขอผลงานจะต้องประยุกต์องค์ความรู้ในสาขาวิชาของตนเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงถึงการใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

2) แสดงผลการศึกษาริบทของท้องถิ่นและชุมชนให้ชัดเจนในมิติการทำงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม เพื่อใช้แสดงผลการทำงานตามองค์ประกอบที่ 1, 2, 5 และ 6

3) ออกแบบวิธีทำงานที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่การรายงานผลที่ชัดเจน ตามรายองค์ประกอบทั้ง 7 ดังรายละเอียดเสนอแนะในข้อ 3.2

3.1.2 ขั้นตอนระหว่างการทำงาน

ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ อาจสามารถจัดประชุมชี้แจงกับคณะทำงาน ผู้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของงาน เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ กระบวนการในการทำงาน ข้อจำกัด และผลที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินงาน และในระหว่างที่ดำเนินงาน ควรออกแบบวิธีการในการติดตามความก้าวหน้าของงาน เพื่อตรวจสอบสถานะของงาน หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อระดมแนวทางข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

3.1.3 ขั้นตอนหลังสิ้นสุดการทำงาน

เมื่อสิ้นสุดการทำงาน ผู้เสนอขอผลงานวิชาการควรเรียบเรียงเป็นรูปเล่มให้สมบูรณ์ ให้ผู้อ่านเข้าใจ ทั้ง 7 ขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม นอกจากนี้ เมื่อสิ้นสุดงาน ควรมีการคืนข้อมูลเชิงการจัดการความรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาดูแลท้องถิ่นนั้นๆ ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมเป็นงานที่สร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ให้เกิดขึ้นกับพื้นที่โดยอาศัยการบูรณาการทั้งองค์ความรู้ที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้ขอฯ และภูมิปัญญาจาก

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ อาจไม่เกิดขึ้นทันทีหลังเสร็จสิ้นโครงการ แต่ต้องใช้เวลาที่แสดง ความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ที่เป็นผลโดยมีหลักฐานที่เหมาะสมยืนยันได้ ดังนั้น ผู้ยื่นขอฯ ควรออกแบบ และสร้างกลไกเพื่อใช้ในการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพื้นที่และชุมชนที่ไปทำงานด้วยกลไกในการ ติดตามอาจเป็นคณะทำงานในพื้นที่ผู้นำชุมชน การสร้างเวทีแพลตฟอร์มเพื่อติดตามและขยายผลงาน ในประเด็นอื่นๆ หรืออาจจะเป็นการเข้าพื้นที่ด้วยตนเอง สร้างกิจกรรมให้นักศึกษาลงพื้นที่เรียนรู้ หรืออยู่ในรูป ของการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการอาจถอดบทเรียนจาก ผลสำเร็จที่ได้ นำไปถ่ายทอดในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ บทความวิชาการ วิทยุทัศน์ ต่างๆ เพื่อนำไปต่อยอดขยายผล และเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ หรือเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นๆ

ทั้งนี้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการสามารถอธิบายรายละเอียดการดำเนินการตามองค์ประกอบ ทั้ง 7 องค์ประกอบของรูปแบบเอกสารผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมที่ปรากฏในประกาศ ก.พ.อ. ซึ่งรายละเอียดของการเตรียมเอกสารจะกล่าวถึงในหัวข้อ 3.2

3.2 การเตรียมเอกสารผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

งานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม เป็นพันธกิจหนึ่งของบุคลากรสายวิชาการใน สถาบันอุดมศึกษาที่สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ร่วมกับการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรมโดยประจักษ์ต่อสาธารณะ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทาง ที่ดีขึ้นในด้านเกี่ยวกับชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิตหรือสุขภาพ เป็นงานที่สามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงจากการตระหนัก การรับรู้ปัญหา และแนวทางการแก้ไขของชุมชน ดังนั้น ผลงาน ที่ยื่นขอต้องจัดทำเป็นเอกสารเชิงประจักษ์และมีคำอธิบายหรือคำชี้แจงที่ชัดเจน รายละเอียดเนื้อหาของ เอกสารแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการทำงานอย่างน้อยประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

- (1) การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย
- (2) สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- (3) กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- (4) ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- (5) การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
- (6) การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความรู้หรือความเชี่ยวชาญ จากสาขาของผู้ยื่นขอ
- (7) แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

3.2.1 การมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

งานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมเป็นการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Process) ที่ต้องสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดำเนินงาน นับตั้งแต่การกำหนดปัญหา ประเด็นและลำดับความต้องการ การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรม กระบวนการดังกล่าวมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

3.2.1.1 บุคลากรที่มีส่วนร่วมของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

ในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มและชมรมต่างๆ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในชุมชน ในกระบวนการทำงาน ผู้ขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรค้นหาและคัดเลือกบุคคลสำคัญ (Key Persons) ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและสามารถขับเคลื่อนชุมชนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

3.2.1.2 ทรัพยากรที่ชุมชนร่วมให้การสนับสนุน

ให้โอกาสชุมชนในท้องถิ่นและสังคมมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ บุคคล ภูมิปัญญา เวลา หรืองบประมาณ เป็นต้น เป็นการสร้างสำนึกและความตระหนักการมีส่วนร่วมในการทำงาน หรือความเป็นเจ้าของผลงานร่วมกัน

3.2.1.3 กระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

การออกแบบให้ชุมชนในท้องถิ่นและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดโจทย์ปัญหา ประเด็นความต้องการที่จัดลำดับแล้ว การวางแผน การดำเนินโครงการ การนำไปใช้ประโยชน์ และการประเมินผล รูปแบบการมีส่วนร่วมมีได้หลายรูปแบบ เช่น ชักชวนให้คนในชุมชนเป็นผู้ร่วมปฏิบัติ จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม หรือสร้างจิตสำนึกในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคมอย่างยั่งยืน

3.2.1.4 กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเป้าหมายยอมรับ

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของตน การใช้ผลงานในอดีต การแสดงความพร้อมในการดำเนินงาน การแสดงความตั้งใจและความเสียสละ การทำงานเป็นทีม หรือจัดกิจกรรมเพื่อแสดงการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารของหน่วยงานในการร่วมลงพื้นที่กับผู้นำชุมชน จะช่วยสร้างการยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนในท้องถิ่นและสังคมเป้าหมายตั้งแต่การรับรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การลองผิดลองถูก การตัดสินใจ นอกจากนี้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน เช่น การเข้าร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง การจัดหาโครงการหนุนเสริมให้กับชุมชน

การสร้างเครือข่ายให้กับชุมชนและมหาวิทยาลัย โดยร่วมเป็นแหล่งข้อมูลกับชุมชน หรือการให้คำปรึกษาด้านวิชาการที่ชุมชนต้องการ

3.2.2 สภาพการณ์ของท้องถิ่นและสังคมก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ผู้ยื่นข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการจะต้องมีการประเมินสถานการณ์ของพื้นที่ที่ดำเนินการ ทั้งในด้าน ปัญหา ความต้องการ ทรัพยากร สิ่งสนับสนุน โอกาสและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์ เพราะการทำงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมเป็นการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม วัตถุประสงค์ของ การดำเนินงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในพื้นที่

3.2.2.1 การเลือกพื้นที่ในการทำงาน

พื้นที่ทำงานควรเป็นพื้นที่เป้าหมายที่มีประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขและปัญหาในพื้นที่นั้น ตรงกับความเชี่ยวชาญของผู้ข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการเข้าร่วม พื้นที่ทำงานอาจเป็นพื้นที่ที่ได้รับบุ ในแผนพัฒนาท้องถิ่น พื้นที่เป้าหมายตามนโยบายของประเทศ พื้นที่ที่แหล่งทุนกำหนด พื้นที่ที่ระบุในบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานเครือข่าย หรืออาจเป็นพื้นที่ที่เป็นทุนเดิมหรือพื้นที่ คู่้นเคยของผู้ยื่นข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการ เช่น ตั้งอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย การเลือกพื้นที่ทำงาน ควรเป็น พื้นที่ที่มีเครือข่ายในการทำงานหรือนักศึกษาอยู่ในพื้นที่ มีชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีผู้รับการถ่ายทอด องค์ความรู้ที่แสดงความเชี่ยวชาญของผู้ขอฯ พื้นที่ทำงานมีความเหมาะสมที่จะสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้และ ถ่ายทอดให้กับกลุ่มอื่นได้ หรือพื้นที่นั้นเอื้อต่อการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็น พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

3.2.2.2 กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลบริบทพื้นที่

ผู้ยื่นข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการต้องมีข้อมูลบริบทพื้นที่ที่ชัดเจนก่อนที่จะดำเนินงาน ข้อมูลเหล่านี้ต้องถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นปัญหาได้อย่างถูกต้อง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาข้อมูล บริบทพื้นที่ เช่น การใช้แผนที่ชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรท้องถิ่น การจัด สេวนา การจัดเวทีชุมชน การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในฐานะผู้สังเกต การใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากหน่วยงานในพื้นที่ การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT Analysis) จากข้อมูลของ หน่วยงานในชุมชน เช่น แผนงานชุมชน ข้อมูลเชิงสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของชุมชน การวิเคราะห์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis) เป็นต้น

3.2.2.3 วิธีการคัดเลือก/ระบุปัญหาหรือความต้องการของชุมชน (Problem Identification)

ในการระบุปัญหาหรือความต้องการ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการอาจพบปัญหาและความต้องการที่หลากหลายของพื้นที่เป้าหมาย ในบางกรณี อาจพบว่าปัญหาความต้องการของพื้นที่นั้นซับซ้อนและต้องใช้ความเชี่ยวชาญในหลายสาขา ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเป็นคณะทำงาน นอกจากนี้ ควรมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่นั้นและมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

หลักการเลือกและระบุประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขมีดังนี้

- (1) ประเด็นปัญหานั้นจะต้องมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม ในท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย
- (2) ประเด็นปัญหานั้นสามารถนำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางต้นแบบการแก้ปัญหา (Model) ที่คาดว่าจะสามารถขยายผลให้กับชุมชนอื่นได้
- (3) ประเด็นปัญหานั้นมีต้นทุนเดิมของชุมชนซึ่งอาจเป็นอัตลักษณ์ ทรัพยากรที่โดดเด่นและองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในพื้นที่นั้น
- (4) ประเด็นปัญหามาจากความต้องการหรือความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข กรณีที่ท้องถิ่นและสังคมเป้าหมายมีหลายประเด็นปัญหา ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการอาจจัดเวทีเชิญชุมชนเพื่อเข้ามาร่วมในการคัดเลือกประเด็นปัญหาโดยใช้หลักวิชาการในการคัดเลือกซึ่งอาจใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกจากระดับความรุนแรงและความเร่งด่วนของแต่ละปัญหา การคาดการณ์ระดับของผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

3.2.2.4 กระบวนการวิเคราะห์สภาพการณ์ของพื้นที่/ ชุมชนก่อนการเปลี่ยนแปลง (Situation Analysis)

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจำเป็นต้องเก็บและรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายเพื่อนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหา แล้วจึงสังเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหา ข้อมูลที่จะรวบรวมประกอบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่และการดำรงอยู่ของสภาพการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงนั้น ข้อมูลต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน การจัดตั้งกลุ่ม องค์ความรู้ และภูมิปัญญา เป็นข้อมูลตั้งต้นที่สนับสนุนหรือนำไปวิเคราะห์ได้ และเพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาของพื้นที่เป้าหมาย ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะต้องทบทวนสภาพการณ์ของพื้นที่ โดยอาจทบทวนวรรณกรรม เช่น บทความ รายงาน สื่อสิ่งพิมพ์ วิดีทัศน์ สื่อดิจิทัล ฯลฯ หรือ การจัดเวทีเสวนากับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะแลกเปลี่ยนข้อมูล

ในการจัดเวที ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรอธิบายกรอบแนวคิดการทำงาน ชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะชุมชนจะได้รับ

3.2.3 กระบวนการที่ทำให้ท้องถิ่นและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ที่จะต้องถูกออกแบบมาจากข้อมูลบริบทของพื้นที่ที่เป็นจริง และต้องผ่านการวิเคราะห์กับสังเคราะห์ร่วมกันของคณะทำงานและชุมชนในท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย กระบวนการเหล่านี้ เช่น การนำปัญหาในชุมชนมาเป็นโจทย์ และร่วมวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการหรือกิจกรรมที่จะหนุนเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน เช่น กิจกรรมการดำเนินงานแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกัน การสร้างกฎหรือกติการ่วมกันเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน เป็นต้น

3.2.3.1 กระบวนการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลง

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะสามารถออกแบบกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักรู้ การปรับแนวคิด (Mind set) การใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมให้ชุมชนในท้องถิ่นและสังคมกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กระบวนการที่ใช้ต้องเป็นกระบวนการที่ชุมชนในท้องถิ่นและสังคมเป้าหมายปฏิบัติตามได้ง่ายและมีความยืดหยุ่น ทั้งนี้ต้องมีร่องรอยหรือปรากฏการณ์ที่ผู้ขอฯ ใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะของตนเข้าไปบูรณาการอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม

3.2.3.2 วิธีการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลง

วิธีการสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับห้องปฏิบัติการ ภาคสนาม และการทำงานในพื้นที่ มีหลายวิธี เช่น การทดลอง การสาธิต การถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างจิตสำนึก การให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

3.2.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการ

เครื่องมือในกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ ควรมีหลากหลายและต้องเหมาะสมกับบริบทพื้นที่และสภาพปัญหา ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการอาจใช้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและองค์ความรู้กับชุมชน การจัดเวที การจัดทำและเผยแพร่สื่อสิ่งที่เป็นองค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ หนังสือ คู่มือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

3.2.3.4 ข้อมูลที่ต้องใช้ก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลง

ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการสามารถวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลก่อนการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่นและสังคมเป้าหมายได้จาก

- (1) ปัญหาของพื้นที่ที่ได้รับการแก้ไข
- (2) ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายรวมกลุ่มกันและดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- (3) เกิดแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่และจัดการโดยชุมชน
- (4) มีการนำต้นแบบการแก้ไขปัญหาไปขยายผลหรือนำไปต่อยอดในท้องถิ่นและสังคมอื่น

ข้อมูลสำหรับวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงควรเป็นข้อมูลเชิงลึก (In Depth) ซึ่งอาจได้จาก

- (1) การสำรวจบริบทชุมชนซึ่งได้จากเวทีระดมความเห็นร่วมกับชุมชนในกระบวนการคัดเลือกปัญหา และ
- (2) ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานในพื้นที่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของท้องถิ่นและจังหวัด

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการอาจอาศัยเครื่องมือเพื่อประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment) เพื่อเป็นกรอบในการประเมินการเปลี่ยนแปลง

3.2.4 ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่จะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่เป้าหมายได้ เกิดจากความรู้หรือความเชี่ยวชาญของผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ และความรู้หรือความเชี่ยวชาญของชุมชน ดังนี้

3.2.4.1 ความรู้ หรือความเชี่ยวชาญของผู้ขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเองเป็นหลัก และความรู้และความเชี่ยวชาญนั้นจะต้องตรงหรือสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย หรือถ้ามีศาสตร์หลายด้านผู้ขอแต่ละศาสตร์จะต้องร่วมกันพิจารณาว่าจะต้องมีการบูรณาการศาสตร์อย่างไร เพื่อแก้ปัญหา พัฒนา หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งต้องการศาสตร์และวิธีการที่ซับซ้อน

นอกจากนี้ การที่ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะสร้างให้พื้นที่เกิดการยอมรับได้นั้น ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการเองควรมีทักษะสำหรับการลงไปทำงานในพื้นที่และต้องเข้าใจบริบทพื้นที่ ทั้งด้านประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต มีความยืดหยุ่นสูงในการเดินทางเข้าพื้นที่ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา มีทักษะในการจัดการความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และเปิดใจที่จะเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

3.2.4.2 ความรู้หรือความเชี่ยวชาญของชุมชนในพื้นที่

ผู้ขอควรสนับสนุนให้ชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องเปิดใจที่จะรับความรู้ใหม่ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ความถนัด ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญมาร่วมขับเคลื่อนงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ผู้ดำเนินงานอาจแบ่งกลุ่มตามความเชี่ยวชาญของชุมชน เพื่อแสดงศักยภาพของชุมชนได้อย่างเต็มความสามารถ

3.2.5 การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว

งานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งกับผู้ยื่นข้อกำหนด ตำแหน่งวิชาการเอง ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ยื่นข้อกำหนดตำแหน่งวิชาการ มีการเปลี่ยนทัศนคติในงานที่เน้นรูปแบบงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของผู้ยื่นขอเองอาจปรับเปลี่ยนนโยบาย ปรับปรุงโครงสร้างสถาบัน หรือจัดสรรงบประมาณ เพื่อตอบสนองงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมากขึ้น เกิดกลุ่มนักวิชาการชุมชนรุ่นใหม่ขึ้นภายใน ชุมชนนั้น เกิดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปต่อยอดหรือขยายผลในพื้นที่ อื่นๆ หรือเกิดเป็นเครือข่ายความเข้มแข็งภายในชุมชนและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับจังหวัด ประเทศ หรือระดับนานาชาติ

ผลลัพธ์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิชาการด้านรับใช้สังคมจะสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกซึ่งอาจปรากฏในด้านต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

3.2.5.1 ด้านการศึกษา ผลการดำเนินงานนำไปสู่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของทุกกลุ่มวัยใน ท้องถิ่น และสังคมที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชุมชน รวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรค อุบัติใหม่อุบัติซ้ำ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เกิดต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ใน ชุมชน เป็นต้น

3.2.5.2 ด้านศิลปวัฒนธรรม นำไปสู่การสืบสาน อนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณี ของชุมชน และสร้างการตระหนักถึงคุณค่า ความเชื่อและความศรัทธา และทำให้เกิดกิจกรรมประเพณีและมี การประยุกต์ต่อยอดในชุมชนและมีคนรุ่นใหม่เข้ามาร่วมในกิจกรรม

3.2.5.3 ด้านสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น เช่น การส่งเสริม จิตสำนึกในการหวงแหนป่าทำให้พื้นที่สีเขียวในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น มีกลุ่มสมาชิกในชุมชนดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม ปริมาณสัตว์ทะเลเพิ่มมากขึ้นจากการอนุรักษ์และการจัดการแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ระยะเวลากัดเซาะ ชายฝั่งลดลงจากนวัตกรรมการจัดการชุมชนและนวัตกรรมการป้องกันคลื่น ดัชนีคุณภาพอากาศดีขึ้น การลด ปริมาณขยะในชุมชน เป็นต้น

3.2.5.4 ด้านเศรษฐกิจ ผลจากการดำเนินงานสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเกิดขึ้น ในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับหน่วยงาน หรือระดับประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่เป็นเชิงบวกในด้าน เศรษฐกิจอาจวัดและประเมินได้จาก อัตราการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น การยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น รายได้ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.2.5.5 ด้านสังคม ผลจากการดำเนินงานสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชน มีการรวมกลุ่มทั้งในรูปของกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล ชุมชนมีเครือข่ายเพิ่มขึ้น ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน ลดลง จำนวนผู้ติดยาเสพติดลดลง จำนวนคนยากจนลดลง ประชากรกลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลือและเข้าถึงบริการสาธารณสุขมากขึ้น ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น

3.2.5.6 ด้านสุขภาพ ผลการดำเนินงานมีส่วนในการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพในพื้นที่ เกิดระบบการจัดการสุขภาพของท้องถิ่นและสังคมในการเตรียมพร้อมรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ อุตบัติซ้ำ เกิดชุมชนต้นแบบในการจัดการตนเองเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นต้น

3.2.5.7 ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ผลการดำเนินงานมีส่วนในการกำหนดแผนงาน นโยบายของหน่วยงานในพื้นที่ในระดับชุมชนถึงระดับประเทศ เช่น ธรรมนูญชุมชน นโยบายสาธารณะ เป็นต้น

3.2.6 การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากความรู้หรือความเชี่ยวชาญจากสาขาของผู้ยื่นขอ

งานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ได้ ผู้ยื่นขอกำหนด ตำแหน่งวิชาการควรออกแบบแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งคาดการณ์ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง และออกแบบ วิธีการติดตามและประเมินผลลัพธ์ที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.2.6.1 ข้อมูลที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลง

ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะต้องเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง โดยต้องแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังจากการดำเนินงานเสร็จสิ้นทั้งข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น องค์ความรู้ในการแก้ปัญหาชุมชน ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้น จำนวนการรวมกลุ่ม สุขภาวะของกลุ่มเป้าหมาย สภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น การกำหนดนโยบาย/แผนงานพัฒนาท้องถิ่นหรือจังหวัดซึ่งมีการนำผลที่ได้จากงานไปบรรจุในแผนพัฒนาพื้นที่ ผลที่ได้จากงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมสามารถ จำแนกตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1) ผลผลิต (Output) ต้องเป็นผลที่เกิดจากการออกแบบโครงการวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่น และสังคมของผู้ขอกำหนดตำแหน่งวิชาการ ผลผลิตนี้จะต้องเกิดขึ้นทันทีที่โครงการดำเนินการเสร็จสิ้น ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการดำเนินงาน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น โครงการถูกออกแบบผลผลิตสำคัญคือ เกิดเครือข่ายในพื้นที่ ดังนั้นทันทีที่โครงการนี้เสร็จสิ้น จะต้องเกิดเครือข่ายในพื้นที่

2) ผลลัพธ์ (Outcome) เป็นผลสำเร็จที่เกิดจากการนำผลผลิต (Output) ไปต่อยอด การเปลี่ยนรูปของผลผลิตไปสู่รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน ส่งผลทำให้ระดับความรู้ ทักษะ พฤติกรรม การปฏิบัติหรือทักษะ ของผู้ใช้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือการเคลื่อนผลผลิตไปสู่กิจกรรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) ที่ปรากฏชัด และมีคุณค่า ในด้าน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม

สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ ทั้งที่วัดในเชิงปริมาณได้และเชิงคุณภาพ เช่น การสร้างสรรค์ของคนในชุมชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนหรือเป็นต้นแบบสำหรับชุมชนอื่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้รับการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการสร้างเป็นกฎระเบียบหรือธรรมนูญสุขภาพชุมชน ผู้ที่เข้าร่วมการอบรมหรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ได้นำความรู้ที่ได้รับไปเปลี่ยนแปลงวิถีการปฏิบัติของตนเองหรือครอบครัว เป็นต้น

3) ผลกระทบ (Impact) เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงตามผลลัพธ์ (Results of the Change) ซึ่งวัดได้อย่างชัดเจนและมีหลักฐานปรากฏชัด (Evidence-Based) ในด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือผลสำเร็จระยะยาวที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วม (Engagement Activities) และมีเส้นทางของผลกระทบ (Impact Pathway) ทั้งที่วัดในเชิงปริมาณได้และเชิงคุณภาพ ผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่คาดการณ์และไม่ได้คาดการณ์ให้เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากผลลัพธ์จากงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม และอีกส่วนอาจเกิดจากปัจจัยอื่นๆ ซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม โดยประโยชน์ที่เกิดขึ้นควรปรากฏแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเพิ่มรายได้ การส่งออก การจ้างงาน และการลดต้นทุนของภาคธุรกิจและการจ้างงานใหม่ จำนวนผู้ติดเชื้อมาใหม่หรือผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดลดลง เป็นต้น

3.2.6.2 การเปลี่ยนแปลงในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมโครงการ

การทำงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในโครงการ ได้ดังนี้

1) คณะทำงาน

มีนักวิชาการเชิงพื้นที่รุ่นใหม่ การเกิดองค์ความรู้หรือทรัพย์สินทางปัญญา

2) สถาบันอุดมศึกษา

ปรับเปลี่ยนนโยบายหรือแผนยุทธศาสตร์ของสถาบัน อาจมีการปรับโครงสร้างการบริหาร และจัดสรรงบประมาณเพื่อหนุนเสริมให้เกิดงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมมากขึ้น เกิดเครือข่ายทำงานร่วมกับท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น หรือสถาบันอุดมศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

3) ชุมชนและท้องถิ่น

เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ ชุมชนตระหนักและรับรู้ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในชุมชน เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการทำงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมร่วมกันที่ส่งผลกระทบเชิงบวกกับท้องถิ่นและสังคมเป้าหมาย

3.2.6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

เครื่องมือสำหรับประเมินผลงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ควรมีหลากหลายเพื่อให้สามารถประเมินผลได้ครอบคลุมในทุกมิติและต้องสอดคล้องกับบริบทปัญหาของชุมชน ตัวอย่างเครื่องมือ เช่น การใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคม (SIA: Social Impact Assessment) หรือประเมินผลตอบแทนทางสังคม (SROI: Social Return On Investment) หรืออาจจะประเมินผลจากหลักฐานเชิงประจักษ์ หลักฐานการนำไปใช้ประโยชน์ หลักฐานที่แสดงการต่อยอดขยายผลของชุมชน ภาพจากสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ภาพถ่ายกิจกรรมและการดำเนินงาน เอกสารรายงานโครงการ เอกสารราชการ การประกาศเกียรติคุณหรือรางวัล เป็นต้น

3.2.7 แนวทางการติดตาม และธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

กระบวนการทำงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมจะต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 7 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบจะต้องสัมพันธ์และสอดคล้องซึ่งกันและกัน จึงจะนำไปสู่เป้าหมายของงานที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกให้เกิดขึ้นกับพื้นที่และยั่งยืนได้ ดังนั้น ในข้อนี้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการจะต้องอธิบายแนวทางที่ธำรงรักษา การขยายผล หรือการปรับปรุงพัฒนา การแสวงหาผู้ขับเคลื่อนรุ่นใหม่ บรรจุการดำเนินงานให้เป็นการดำเนินงานประจำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและเกิดความยั่งยืน

ในการสร้างความยั่งยืนให้กับท้องถิ่นและสังคมให้ได้นั้น ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการสามารถออกแบบแนวทางได้หลายวิธี ดังนี้

3.2.7.1 พัฒนานักวิชาการชุมชน โดยให้มีส่วนร่วมในการทำงาน สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา เก็บข้อมูล หรือวิทยากรชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้หรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

3.2.7.2 สร้างต้นแบบการแก้ปัญหาในท้องถิ่นหรือสร้างแหล่งเรียนรู้ โดยอาศัยปราชญ์ท้องถิ่นหรือผู้รู้เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรออกแบบให้ท้องถิ่นเป็นผู้บริหารและจัดการต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะสร้างความยั่งยืนได้

3.2.7.3 การหนุนเสริมด้วยโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การร่วมงานประเพณี วัฒนธรรม และกิจกรรมต่างๆ การเข้าร่วมเป็นวิทยากรให้กับนักศึกษา การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันอุดมศึกษา หรือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อขยายแนวคิดและหาแนวร่วม เป็นต้น ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมภายในท้องถิ่น เพื่อยกระดับศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ความยั่งยืน

3.2.7.4 การส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด เพื่อสร้างรายได้และเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้ท้องถิ่นได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น กิจกรรมทางการตลาดมีได้หลากหลาย เช่น การพัฒนาตราสินค้า การออกร้านจำหน่าย สินค้าและบริการ การเข้าร่วมจัดนิทรรศการ และการจัดทำสื่อส่งเสริมการตลาดในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

นอกจากที่ผู้ชื่อกำหนดตำแหน่งวิชาการ สามารถจัดทำเอกสารผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 7 ขั้นตอนการทำงาน ตามเอกสารแสดงผลงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ชื่อกำหนดตำแหน่งวิชาการ อาจแสดงหลักฐานเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับผลงาน เช่น รูปภาพ หรือการบันทึกเป็นวิดิทัศน์ ภาพยนตร์ แล็บเสียง เป็นต้น

3.3 การเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ในการเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม ผู้ชื่อกำหนดตำแหน่งวิชาการควรออกแบบวิธีการและรูปแบบการเผยแพร่ผลงานที่เหมาะสม การเผยแพร่ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมสามารถทำได้หลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ผู้ชื่อกำหนดตำแหน่งวิชาการควรระลึกเสมอคือจะต้องเปิดโอกาสให้สาธารณะสามารถรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง มีการบันทึกเอกสารหรือเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถใช้อ้างอิงหรือเพื่อศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ และเพื่อให้กระบวนการเผยแพร่สอดคล้องกับประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ การเผยแพร่ผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคมจะต้องผ่านการประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องที่มาจากหลากหลายสถาบัน (peer review) ไม่ว่าจะใช้รูปแบบแนวทางการเผยแพร่แบบใดเพื่อให้เป็นหลักฐานในการรับรองคุณภาพผลงาน

แนวทางการเผยแพร่ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม สามารถดำเนินการได้ดังนี้

3.3.1 การจัดเวทีแสดงผลข้อมูลและแสดงผลการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการดำเนินงานวิชาการด้านรับใช้ท้องถิ่นและสังคมนั้น ในการออกแบบผู้เข้าร่วมในเวที ควรจัดองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมให้มีความหลากหลาย ทั้งผู้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่สนใจ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ข้อสำคัญผู้ชื่อกำหนดตำแหน่งวิชาการควรให้สถาบันต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลากหลายสถาบันอย่างน้อย 3 ท่านเพื่อให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้เข้าตรวจเยี่ยมและประเมินคุณภาพผลงาน ทั้งนี้ ในกระบวนการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวควรเป็นกระบวนการในทางลับเพื่อให้ผลการประเมินคุณภาพเป็นไปตามความเป็นจริง ปราศจากอคติ

3.3.2 การเปิดพื้นที่เรียนรู้ให้บุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งการจัดการพื้นที่ดำเนินการโดยชุมชนซึ่งเป็นผลลัพธ์จากงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิสามารถทำได้ในลักษณะเดียวกันกับกรณีการเผยแพร่ที่ใช้รูปแบบการจัดเวทีแสดงผลข้อมูลฯ ในข้อ 3.3.1

3.3.3 การเผยแพร่ผลงานในรูปแบบหนังสือ วิดีทัศน์ หรือ หนังสือเสียง โดยอาจจัดพิมพ์ หรือเผยแพร่แบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการเผยแพร่ในรูปแบบนี้ ผู้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งวิชาการควรเสนอ ผลงานผ่านต้นสังกัดเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการประเมินคุณภาพในเบื้องต้นก่อนเผยแพร่ หรือกรณีเผยแพร่ หนังสือ สำนักพิมพ์หลายสำนักพิมพ์จะมีคณะกรรมการประเมินคุณภาพซึ่งหากคณะกรรมการครบองค์ประกอบ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิมาจากหลากหลายสถาบันและมีจำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน สามารถนำมาใช้ยื่นได้โดยอาจขอ หลักฐานจากทางสำนักพิมพ์

3.3.4 การเผยแพร่ผลงานในรูปแบบของข่าวสารต่อสาธารณะผ่านสื่อมวลชน และสื่อในสังคม ออนไลน์ หรือผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงาน ผลงานลักษณะนี้อาจนำมายื่นประกอบเพิ่มเติม สำหรับขอตำแหน่งวิชาการ

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2559). การเขียนบทความวิจัยเพื่อสังคม. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- คณะกรรมการเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการเฉพาะด้านของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา. (2564). ประกาศ ก.พ.อ.เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (ราชกิจจานุเบกษา 7 มกราคม 2565 เล่ม 139 ตอนพิเศษ 4 ง.)
- วิจารณ์ พานิช. (2554). วิชาการสายรับใช้สังคมไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาวิชาการสายรับใช้สังคม. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2564, จาก https://www.thesis.in.th/assets/pdf_blog/2018/07/thesis_1532317389.pdf.
- อนรรักษ์ ปัญญานูวัฒน์ ศรีวรรณ ไชยสุข สุภาวรรณ วงศ์คำจันทร์ ณิชารีย์ ใจคำวัง เสถียร ฉันทะ วิชร นันตะยานา สุทธิ มะลิตอง และเพ็ญศรีมะลิตอง. (2556). ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น: บูรณาการองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การสังเคราะห์งานวิจัยกลุ่มความหลากหลายทางชีวภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อวรรณ โอภาสพัฒนกิจ. (2557). ระบบนิเวศวิชาการรับใช้สังคมไทย ... Innovation Platform ในช่วงยุคทองของนักวิชาการ. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 6(6), 116-137.
- Ting Miao, Worawit Janchai, and Anurak Panyanuwat. (2020). A Quality Assessment and Competency Development through Participatory Knowledge Management Approach for Stakeholders' in "Foreign Experts Introduction Project" in a Chinese University. In International Journal for Quality Research x(x) x-x ISSN 1800-6450. In International Journal for Quality Research v15, n2, Doi 10.24874/IJQR15.02-09 ISSN: 1800-6450 (print version); 1800-7473 (online version) www.ijqr.net, ijqr@kg.ac.rs , Int. J. of Trade and Global Markets.
- เอกสารประกอบการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาวิชาการสายรับใช้สังคม. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2564, จาก https://www.thesis.in.th/assets/pdf_blog/2018/07/thesis_1532317389.pdf.
- พิชัย สดภิบาล.(2559) บทสรุปการรับใช้สังคม. <http://www.basd.mhesi.go.th/Page/seminar/Files/25620620/>

ภาคผนวก

แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

(ตัวอย่าง) หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์จากหน่วยงานภายนอก

คู่มือ (ฉบับร่าง)

แบบแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมในผลงานรับใช้ท้องถิ่นและสังคม

ชื่อผลงาน .....

รายละเอียดของการมีส่วนร่วม

รายชื่อ	บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ	สัดส่วน (ร้อยละ)

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้ข้อกำหนดตำแหน่ง

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้ร่วมงาน

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้ร่วมงาน

(ตัวอย่าง)

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมจากหน่วยงานภายนอก

ข้าพเจ้า _____

ตำแหน่ง _____

หน่วยงาน _____

สถานที่ตั้ง _____

เบอร์ติดต่อ _____ มือถือ _____

ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคม เรื่อง _____

ซึ่งเป็นผลงานของ _____

สังกัดสาขา _____ คณะ _____

สถาบัน _____

มาใช้ประโยชน์ในองค์กร/หน่วยงาน/กลุ่มของข้าพเจ้าดังต่อไปนี้ (โปรดเลือกรูปแบบการนำไปใช้ประโยชน์และสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ	ช่วงเวลาที่นำมาใช้ประโยชน์
เช่น หนังสือเผยแพร่ความรู้ แหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน	

การใช้ประโยชน์ในเชิงสาธารณะ	ช่วงเวลาที่นำมาใช้ประโยชน์
เช่น ธรรมนูญหรือข้อตกลงของประชาคม	

การใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย	ช่วงเวลาที่นำมาใช้ประโยชน์
เช่น การมีโครงการที่ถูกระบุในระดับท้องถิ่น จังหวัด การปรับปรุงกฎหมาย	

การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์	ช่วงเวลาที่น่ามาใช้ประโยชน์
เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลาดชุมชน	

ทั้งนี้ ผลจากการที่องค์กร/หน่วยงาน/กลุ่ม ได้นำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในองค์กร/หน่วยงาน/กลุ่ม พอสรุปได้ดังนี้

ข้าพเจ้าขอลงนามในหนังสือรับรองการนำไปใช้ประโยชน์ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมของ _____ เพื่อเป็นหลักฐานการนำผลงานมาใช้ประโยชน์ดังกล่าว

ลงชื่อ .....

( )

ตำแหน่ง

วันที่

ใบแนบหลักฐานการใช้ประโยชน์ผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมจากหน่วยงานภายนอก
ของ _____

หลักฐานที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อเป็นการยืนยันการนำผลงานวิชาการรับใช้ท้องถิ่นและสังคมไปใช้ประโยชน์ (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ภาพถ่ายกิจกรรม/โครงการ/ผลงานที่ได้พัฒนาจากผลงาน
- ( ) เอกสารที่แสดงให้เห็นว่ามีการใช้ผลงานไปปรับปรุงหรือพัฒนา
- ( ) ผลงาน ผลิตภัณฑ์ หรือรางวัลที่เกิดขึ้น อันมีผลจากการใช้ผลงาน
ไปปรับปรุงหรือพัฒนา
- ( ) ผลประกอบการขององค์กร/หน่วยงาน/กลุ่ม ด้านบัญชี หรือรายได้ที่แสดงให้เห็นว่าเพิ่มขึ้นจากการได้พัฒนาจากผลงาน
- ( ) ผลงานหรือหลักฐานอื่น ๆ